

ILOS' årsrapport om forskning 2015

Denne årsrapporten tar for seg noen av de viktigste områdene ved ILOS' forskningsvirksomhet, og er en presentasjon av både tiltak og resultater for 2015. Det er et høyt nivå på instituttets virksomhet, men samtidig ser vi et uutnyttet potensiale.

Instituttets Oppfølgingsplan 2015-2018 av prosess faglige prioriteringer har blant annet mål om å øke forskningsaktiviteten, og en måte å måle dette på, er ved både å publisere forskning av høy kvalitet og også å søke å øke instituttets eksternfinansierte forskningsvirksomhet.

Priser og utmerkelser

ILOS nominerte Pål Kolstø, professor i Russland-studier, til UiOs forskningspris, og Tore Rem, professor i engelsk litteratur, til UiOs formidlingspris. Ingen av nominasjonene gikk gjennom.

Forskerrekruttering

Instituttet ønsker å knytte til seg flest mulig nye stipendiater og postdoktorer og vil i årene som kommer foreta flere nyansettelser. I 2015 startet fire nye stipendiater på ILOS: én eksternfinansiert (STK), to HF-finansierte (hvorav én tilknyttet det tematiske området SynSem) og én NFR-finansiert (tilknyttet prosjektet Traces of History). ILOS fikk to nye postdoktorer i 2015, begge HF-finansierte (én tilknyttet SynSem).

Sammenlignet med foregående år er antallet stipendiatansettelser lavt. Til sammenligning ble det i 2014 ansatt fem nye stipendiater, i 2013 11 nye stipendiater. Det forventes imidlertid en økning i stipendiatansettelser allerede fra 2016.

Disputaser

I 2015 ble det gjennomført fem disputaser knyttet til ILOS. I 2010 hadde instituttet kun tre disputaser, i 2011 og 2012 henholdsvis seks og fire disputaser, mens det i 2013 ble gjennomført hele ti disputaser. De fem som disputerte i 2015 kom fra flere fagmiljøer. De nye doktorene var, i alfabetisk rekkefølge:

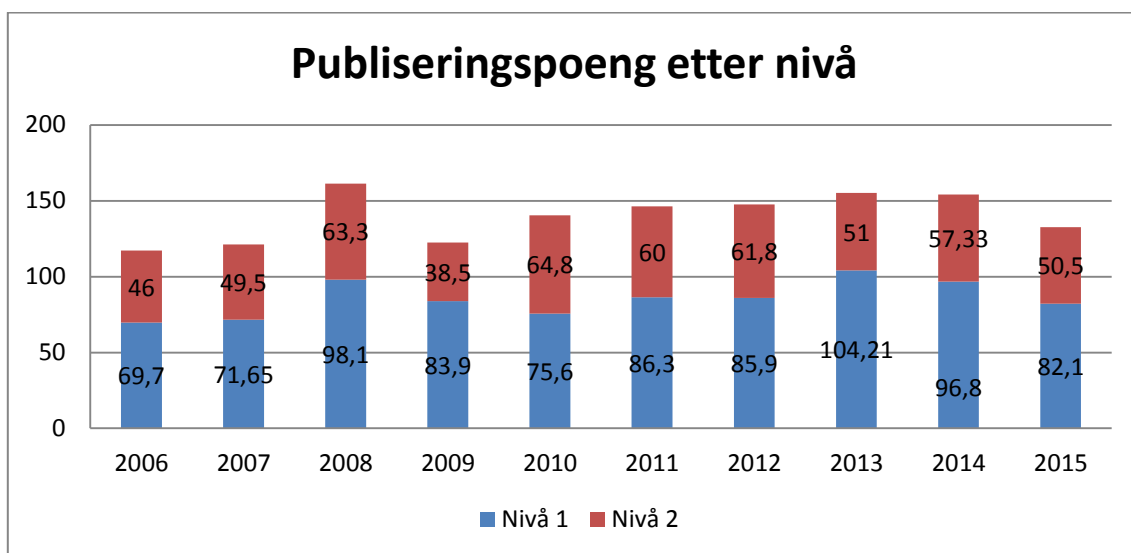
1. Arild Michel Bakken: *La présence de Mallarmé*. Fransk litteratur.
2. Julie Kleiva: *Le silence de celle qui laisse rêveur: Apparitions et réapparitions de l'image d'Artine dans la poésie de René Char*. Fransk litteratur.
3. Dana Ryan Lande: *Narrative Ethics in an Evolving Society: The Short Fiction of Nadine Gordimer*. Engelsk litteratur.
4. Wenche Larsen: *Dramatiske forvandlinger. Bildet som teatralt virkemiddel i Cecilie Løveids skuespill Balansedame. Fødsel er musikk og Barock Friise eller kjærligheten er en større labyrint*. Allmenn litteraturvitenskap.
5. Ronny Spaans: *Godenbloed te koop. Exotica, extase en verboden kennis in de poëzie van Joannes Six van Chandelier (1620-1695)*. Nederlandsk.

Tre av disse kvalifiserte til fullt (tolv måneder) gjennomføringsstipend.

Publisering

Det har i flere år vært et uttalt mål for instituttet å øke forskningspubliseringen. Etter toppåret 2008 med over 160 poeng, gikk andelen poeng markant ned i 2009, for så å gå opp igjen. Etter noen år med i underkant av 150 poeng, har andelen økt noe etter 2013, men gikk ned i 2015. Instituttet har i 2015 en nedgang på begge nivåer fra i fjor; størst nedgang er på nivå 1¹:

Tabell 1: Utvikling i publiseringspoeng² per nivå (2006-2015):

Når det gjelder poeng per stillingskategori, er det vanskelig å si noe entydig om tallene. De forskjellene som er, kan vi sannsynligvis tilskrive naturlige fluktasjoner.

Tabell 2: Utvikling i publiseringspoeng per stillingskategori ved ILOS i perioden 2008-2015:

År	FVA ³	MVA	Emeriti	TA	Sum
2008	105,8	38,9	11,28	4,4	161,4
2009	73,23	41,1	8,1	-	122,4
2010	103,06	33,48	-	4,2	141,2
2011	98,38	42,06	5,9	-	149,2
2012	97,09	38,25	11,2	1,2	149,5
2013	114,08	29,53	10,1	1,5	155,2
2014	94,51	33,23	21,88	4,5	154,12
2015	92,16	27,7	10,7	2	132,56

¹ NB! Tallene er basert på gammel beregningsmodell. Ny beregningsmodell gir større uttelling for sampublikasjoner med utenlandske institusjoner; se her for informasjon om ny beregningsmodell:

<https://www.cristin.no/cristin/superbrukeropplaering/rapportering/rapporteringsinstruks.html#toc32>

² En oversikt over vektning av publikasjoner finnes på <http://www.hf.uio.no/ilos/for-ansatte/arbeidsstotte/forskning/dokumentasjon/cristin/publiseringspoeng.html>

³ FVA = fast vitenskapelig ansatte, MVA = midlertidig vitenskapelig ansatte, TA = teknisk-administrativt ansatte.

Kjønnsforskjeller

Mens det i foregående år har vært store forskjeller i publiseringen på nivå 1 og 2 mellom de mannlige og kvinnelige ILOS-forskerne, har det fra 2013 vært noenlunde lik andel mellom kjønnene. Som i 2014 er det kvinnene som totalt sett publiserer mest i 2015: 71,38 poeng mot mennenes 61,18.

Mennene publiserte derimot flest poeng på nivå 2: 29 poeng mot kvinnenes 21,5. Av de som publiserte i 2015 er 28 kvinner og 26 menn, og kvinnene publiserer altså noe mer enn menn på nivå 1, mens mennene publiserer mest på nivå 2.⁴

Tabell 3: Nivå 1- og nivå 2-publisering, 2006-2014, prosentfordelt etter kjønn (alle ansatte):

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nivå 1									
% K	37,2	34,7	64,6	47	46,5	49	49,6	59,02	60,78
% M	63,8	65,3	35,4	53	53,5	51	50,4	40,98	39,22
Nivå 2									
% K	34,3	57,7	44	55	23	61	48,4	59,88	42,57
% M	65,7	42,3	56	45	77	39	51,6	40,12	57,43

Tematiske områder

Tre tematiske forskningsområder ved ILOS hadde oppstart i 2014 og er nå godt i gang. «Syntaks og semantikk» (SynSem), ledet av Atle Grønn fra ILOS og Dag Haug fra IFIKK, og «Traveling Texts: Translation and Transnational Reception», ledet av Cecilia Alvstad fra ILOS og Anastasia Maravela fra IFIKK er fakultetsfinansiert, mens instituttet finansierer det tredje «Discourses of the Nation and the National», ledet av Ljiljana Šarić med assistanse fra Elizaveta Khachatryan og Mark Luccarelli, alle fra ILOS. Prosjektet har også samarbeid med HF-forskere fra IMK, IAKH og IKOS.

Disse tre forskningsområdene har etablert kontakt med enkeltforskere og forskningsmiljøer ved andre fakulteter ved UiO. I tillegg har de alle omfattende internasjonale kontakter og nettverk. Mens «Traveling Texts» ansatte to nye stipendiater i 2014, ansatte «SynSem» en stipendiat og en postdoktor i 2015. «Discourses of the Nation and the National» tilsatte en forsker i 2014, og to nye stipendiater ble tilsatt tidlig i 2016. Vi ser allerede at energien og synergieffektene i disse tre forskningsområdene har en positiv effekt på forskningsmiljøet på ILOS. Instituttledelsen ønsker å bidra til å ivareta og styrke denne effekten. Et interessant trekk ved mange nye tiltak er at ILOS-forskere viser større vilje til å samarbeide om forskning.

Organisering av ph.d.-utdanningen

Ph.d.-teamet som ble opprettet i 2013, bestående av forskningsleder Jakob Lothe, professor Ljiljana Šarić og professor Jeroen Vandaele, fungerer godt. Særlig har Ljiljana Šarić bidratt til å styrke kurstilbudet for områdestipendiatene, mens Jeroen Vandaele fungerer som kontaktpunkt for språkstipendiatene til ILN som har ansvaret for språkstipendiatenes utdanningstilbud. Tilsvarende har ILOS ved Jakob Lothe ansvaret for ph.d.-utdanningen til litteraturstipendiatene på hele HF. Jakob Lothe er også koordinator og ansvarlig for de obligatoriske ph.d.-kursene for alle stipendiatene ved HF.

⁴ I følge tall fra DBH er det 57,14 % kvinner i førsteamanuensisstillinger og 38,81 % kvinner i professorstillinger ved instituttet i 2015.

Forskningstermin

Fast vitenskapelig ansatte med forskningstid kan søke instituttet om forskningstermin. I 2012 ble det innført en ny regel om at forskningstermin normalt bare tildeles personer med i gjennomsnitt minst 0,7 publikasjonspoeng per år i løpet av de siste seks år. I 2015 fikk 8 ansatte innvilget forskningstermin i 2016.

Forskningsmidler

Forskningskomiteen er som tidligere år det behandlende og innstillende råd for instituttets forskningsmidler, mens fordeling av forskningsmidler gjøres av instituttleder.

For 2015 ble det utlyst forskningsmidler i tre runder. Instituttet har for tiden god økonomi og lyste ut flere hundre tusen i alle tre runder. Det ble søkt om midler til mange ulike formål: konferansstøtte, forskningsassistanse, publiseringsstøtte, arrangering av workshops og forskningsreiser. Instituttet ser at flere ILOS-forskere søker om midler til prosjekter som ikke bare medfører, men forutsetter tett faglig samarbeid. Instituttet ser i det hele tatt en økende og gledelig tendens til at forskere fra ulike fag ved ILOS, fra andre institutter og også til dels fra andre fakultet, går sammen om å danne forskergrupper. Slike forskergrupper har potensial ikke bare for nyskapende forskning, men også for å bygge opp gode, tverrfaglige forskningsmiljøer over tid. Dette er en utvikling som instituttet vurderer som positiv og ønsker å stimulere ytterligere. I tredje runde (september 2015), ble derfor 2/3 av de utlyste midlene øremerket til opprettelse av nye forskningsgrupper. Denne strategien kommer også til å bli videreført i 2016.

Instituttet fikk i 2015 tildelt midler fra Skipsreder Anders Jahre Fond og Lektor Kleibers legat og ble henholdsvis lyst ut til fagmiljøene britisk og russisk. Instituttet lyste også for første gang ut midler til digitale tjenester etter tildeling fra fakultetet.

Småforskmidler

Ordningen med personlige småforskmidler ble videreført av HF og ILOS også for 2015. Dette er midler som kommer i tillegg til de ordinære driftsmidlene, og gis til vitenskapelig ansatte på grunnlag av oppnådde publiseringspoeng, men med minst 2,1 poeng i løpet av de tre siste årene.

Småforskmidlene utgjør inntil 20 000 kroner og kan benyttes til reiseaktivitet, finansiering av seminarer/konferanser, prosjektadministrasjon eller til å invitere gjesteforskere. Det er dessuten mulig å benytte småforskmidlene til å lønne vitenskapelige assistenter, eller til publiseringsstøtte. Midlene må benyttes i løpet av 2016 og kan ikke overføres.

I 2015 var det 41 av ILOS' forskere som fikk tilbud om å søke om småforskmidler, basert på publiseringstall for perioden 2011-2013.

Eksternfinansiering

Instituttet har en uttalt strategi om å forsøke å øke andelen eksternfinansiert virksomhet. Dette er grunnen til at forskerne oppmuntres til å søke om eksternfinansierte prosjekter, både fra Norges

forskningsråd (NFR) og fra EU. Silje Susanne Alvestad fikk forskningsmidler fra SIU⁵ på 150 000, og Johan Schimanski er delt prosjektleder på det NFR-finansierte prosjektet *TRAUM. Transforming Author Museums*, som eies av Høgskulen i Sogn og Fjordane. ILOS vil bli tildelt frikjøpsmidler og en 2-årig postdoktor på dette prosjektet.

Norges forskningsråd

Det ble i 2015 søkt om midler fra NFR ved flere utlysninger: ILOS sendte inn søknader til FRIPRO-utlysningen i mai, fire forskerprosjekter, to yngre forskertalenter og seks søknader om mobilitetsstipend (som har erstattet individuelt postdoktorstipend), og en søknad om arrangementsstøtte. Kun søknaden om arrangementsstøtte ble innvilget. Slavisk/Øst-Europa-miljøet sendte inn søknad om SFF-status i november; søknaden gikk ikke til andre runde.

EU

I budsjettet for 2015 ble det satt av midler til å stimulere til flere søknader om eksternfinansiering (jf. vedtak på instituttstyremøtet 3. november 2014). Ett tiltak var gjesteforskeropphold høsten 2015 for internasjonal samarbeidspartner i forbindelse med Jeroen Vandaeles forberedelse av ny søknad til ERC Consolidator Grant (frist 2. februar 2016). Instituttet ønsker å ytterligere stimulere til lignende tiltak.

Internasjonalisering

Mange av ILOS' forskere reiser utenlands på lengre og kortere utenlandsopphold. Samtidig som mange av våre forskere reiser ut, er det også mange forskere som kommer til instituttet som gjesteforskere og/eller gjesteforelesere. Noen har kommet i forbindelse med pågående prosjekter, mens andre har kommet som frittstående forskere. Ikke minst kommer det en del innreisende ph.d.-er til instituttet.

Arrangement

Det blir gjennomført mange ulike arrangement i regi av ILOS. Det arrangeres jevnlig fagseminarer i regi av ulike forskergrupper, som Seminar for oversettelse og Corpus Linguistics Group. Den samlede aktiviteten har økt etter innføring av de tematiske forskningsområdene og etter at ILOS fikk ansvar for ph.d.-utdanningen i litteratur.

I tillegg inviteres mange gjesteforelesere til ILOS. Noen inviteres av forskergrupper, mens andre primært blir invitert i tilknytning til ordinær undervisning.

Her er noen av forskningsarrangementene som ble gjennomført i 2015:

- I begynnelsen av juni var stipendiater og forskere fra ILOS samlet til ph.d.-seminaret *M.M. Bakhtin and discourse* ved Det norske universitetssenter i St. Petersburg.
- I slutten av oktober var stipendiater og forskere samlet til ph.d.-seminaret *Literature and Memory* ved Fransk-norsk senter for humaniora og samfunnsvitenskap (Paris).
- Tidlig i november besøkte den polske professoren Joanna Michlic instituttet hvor hun holdt en gjesteforelesning om Holocaust minner i det postkommunistiske Polen. I forbindelse med besøket arrangerte hun også en interaktiv sesjon med flere av stipendiatene ved ILOS.

⁵ Senter for internasjonalisering av utdanning.

- 23. november arrangerte ILOS forskningsseminaret *Møtet mellom humaniora og andre vitenskaper*, med hovedinnlegg ved Frederik Stjernfelt, universitetet i København. Dette var et oppfølgingsseminar fra strategiseminarer året før som tok for seg humaniora og naturvitenskapene og fokuset på forskningsstrategiske spørsmål i møtet mellom vitenskapene.

Det ble også avholdt flere interne fagseminarer i 2015, i tillegg til at gjesteforelesere fra utlandet holder forelesninger for ph.d.-kandidatene på instituttet. Det arrangeres jevnlig seminarer og avhandlingsforum for instituttets ph.d.-stipendiater.